

Forfatter: Andersen, H. C.

Titel: H.C. Andersens Eventyr bd. VI kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal

Citation: Andersen, H. C.: "H.C. Andersens Eventyr bd. VI kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal", i Andersen, H. C.: *H.C. Andersens Eventyr bd. VI kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal*, C. A. Reitzel, 1990, s. 110. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-hcaeeventyr06val-shoot-idm139779800942256/facsimile.pdf> (tilgået 24. april 2024)

Anvendt udgave: H.C. Andersens Eventyr bd. VI kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal

analogt hermed, II 92 talenært *at*-bortfald, 156 *huske at* . . . , *at* . . . og *at* med bortfald af sidste *at* (trykfejl i app., læs: og **C**), 295 + *at* (= **O**), 190 *først fordi* . . . og *dermest at* > *dermest fordi* (normativt), IV 78 *uden De har* > *uden at De har* (normativt), IV 91 + *at*, V 143 *at* **O** bortfaldet i **A**.

Hertil kan føjes: (samlet eller skilt) *saa at* > *saa* I 78, II 20, III 65, overalt i andetoplag og formentlig ved fejl; III 153 [for] *at hun ikke skulde* > *hun skulde ikke*; II 110 *gaar at lægge sig* > *hen at*; II 151 *at leve* . . . , og *høer at passe sig* > *høer passe*; og den s. 76 omtalte ændring III 54₂₂. Jf. s. 98.

Andre konjunktioner

Som sidestrykker til (*i*)*gennem* etc. kan nævnes (*i*)*me*(*de*)*ns*, her kun betragtet som konjunktion. MO² siger, at »*medens* og *imens* ere hyppige i Talesproget, hvor *imedens* næsten ikke høres; nu forekommer *imens* og *mens* derimod ikke ofte i Skriftsproget«. Næje svarende hertil gælder varianterne ikke *i*-men *-ds-*, som **D** indfører i (*i*)*mens* fx. I 103, 161, 163, II 245. Mindre interessante er spredte varianter omkring ordene (*lige*)*som*(*om*).

Egentlige variationer i sætningsforbindelser skyldes indskud, tab eller udskiftning af konjunktioner. Materialet er lille og usystematisk, men delvis udtrykfuldt, idet de fleste rettelser må betragtes som normerende, men prosarytmisk forringende. Bisætninger kan hæves til hovedsætninger eller *hs.* reduceres til *bis.* ved fejllæsning eller rettelser af *det/den/der*, således I 79, 126, III 31 (alle vist uønskede) eller på anden vis: II 82 *man* > *saa man* **D**, 289 *der kunde* > *han kunde* (**C** = **O**). III 171 skifter en sætning kategori på mindre direkte vis: *det var en Høderspost, hans Fødsel og Kvædskeber gav ham Ret dertil*, hvor **D** håndfast retter *dertil* > *til* og dermed skaber et uskrævet *som*. Tilsat eller fjernet *som* i spidsen af relativsætning ses i øvrigt næsten ikke (III 187₂₂), se ovenfor s. 102.

Udskiftning af enkeltord

Mange steder i det foregående er ændringer klassificeret og karakteriseret, der berodde på et enkelt ords tilkomst, bortfald eller ændring. Udskiftninger kunne ofte ses i flugt med udskiftning af former af